

Motiveer je leerlingen met interessante teksten

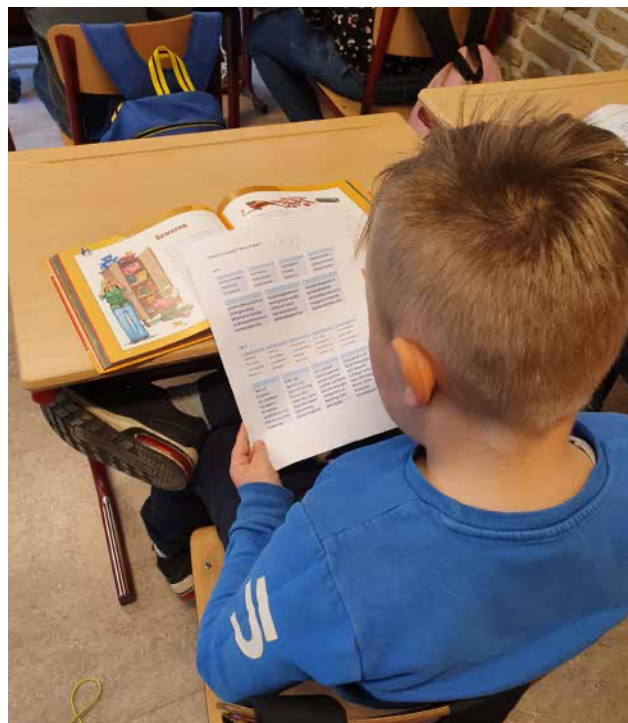
De Willem van Oranjeschool in Enschede

De Willem van Oranjeschool is een christelijke basisschool die in een redelijk nieuwe woonwijk ligt, naast een katholieke en een openbare school en die samen met deze scholen een kindcentrum deelt. De school heeft 100 leerlingen en zes medewerkers. Er wordt gewerkt met combinatieklassen. De medewerkers vormen een gedreven team dat in is voor vernieuwingen en steeds het eigen functioneren kritisch bekijkt. De school werkt vanuit de visie dat je goed onderwijs moet geven dat past bij het niveau en het talent van de kinderen. Niet ieder kind hoeft het hoogste niveau te halen, maar de lat wordt wel hoog gelegd. Een veilige omgeving draagt de school hoog in het vaandel en leren moet ook leuk zijn: als een kind zich goed voelt, zullen zijn talenten tot bloei komen.

“**B**egrijpend lezen is misschien wel één van de pittigste vakken, niet alleen voor leerlingen, maar ook voor leraren”, vertelt Wilma van der Wel, intern begeleider op de Willem van Oranjeschool. “Het doet immers een beroep op de algemene ontwikkeling en de woordenschat van leerlingen. Leraren moeten daarnaast rekening houden met de verschillende capaciteiten en niveaus van de kinderen in de klas. Bovendien is de spanningsboog van kinderen vrij kort. Leerlingen moeten dus verleid worden om zich in een tekst te verdiepen.” Volgens het team van de Willem van Oranjeschool begint goed leesonderwijs met interessante teksten. Teksten met humor, waarin een grapje met een clou is verwerkt, scoren goed. Dan is er motivatie om de tekst te doorgronden, om die clou te kunnen achterhalen. “Ook merkten we dat het onze leerlingen motiveert als we teksten thematisch aanbieden, en als de teksten aansluiten bij de zaakvakken.”

Differentiatie op leesniveau

Om die reden is de school begonnen met een aanpak met differentiatie op leesniveau, waarbij ze een thema behandelen in drie tot vier lessen gedurende drie weken. De school werkt daarvoor sinds enige jaren met het leesmateriaal van *Diaplus*,

De Willem van Oranjeschool vertrekt vanuit interessante teksten voor hun leesonderwijs.

en sinds kort ook met *Diatoetsen*, waarmee formatief gewerkt kan worden in het leesonderwijs (zie kader). Leerlingen gaan na het toetsen in twee niveaugroepen aan de slag. Dat gebeurt in de klas, waar thematisch wordt gewerkt met teksten en waarbij differentiatie, interactie en *modelling* van het tekstbegrip centraal staat.

“Wij wilden echt een nieuwe methodiek uitproberen. Er was onvrede met de gebruikte methode en we vonden dat de resultaten omhoog konden. We wilden graag interessanter tekstmateriaal, vandaar dat we gekozen hebben voor *Diaplus*. Daarbij willen wij zelf ook uitgedaagd worden en willen we na drie jaar ook wel wat nieuws.”

Het team heeft begeleiding gekregen bij de invoering van de nieuwe *Diatoetsen* en *Diaplus* door Ad Kappen. We zijn erg blij met deze begeleiding want die heb je echt nodig en ze geeft houvast. Het is wel belangrijk dat je als team openstaat voor vernieuwing. De aanpak waar wij nu voor hebben gekozen kan zeker werken op andere scholen, als het team gedreven is en voor vernieuwing durft te kiezen. Daar is lef voor nodig en

Voor begrijpend lezen is de interactie in de klas echt nodig.

geen schrik hebben van nieuwe dingen. Het gaat uiteindelijk om (de resultaten van) de kinderen, niet om jezelf. Dat leidde tot goede resultaten, maar helaas gooide de coronacrisis roet in het eten.

Terugval na corona

“Na de schoolsluiting vanwege de coronacrisis hebben we de leerlingen getoetst op begrijpend lezen. We constateerden

dat leerlingen een achterstand in leesvaardigheid hadden opgelopen,” vertelt Wilma. “Tijdens de schoolsluiting is er veel online lesgegeven, en dat ging goed voor vakken als spelling, rekenen en technisch lezen. Maar voor begrijpend lezen is de interactie in de klas echt nodig, en het *modellend* behandelen van teksten.”

Het inlopen van de leesachterstand is een belangrijk aandachtspunt nu de leerlingen weer op school zijn. Daar zal het gedreven team met extra materiaal nu de schouders onder zetten. ◀◀

Hilde Hacquebord is lid van de Taalraad Begrijpend Lezen en expert op het gebied van toetsing en formatieve evaluatie.

Toelichting van de Taalraad

Goed leesonderwijs richt zich op de ontwikkeling van de leesvaardigheid van leerlingen, en daarbij past formatief evalueren. Naast het formeel in kaart brengen van de leesvaardigheid via methode-afhankelijke en -onafhankelijke toetsen, is het van cruciaal belang om ook via *hands-on* informele activiteiten in de klas (zoals leesgesprekken en observaties) tijdens je onderwijs zicht te krijgen op de leesontwikkeling van je leerlingen. Zo kun je meteen handelen als je ziet dat leerlingen ergens vastlopen door dit samen met hen te bespreken, passende vervolgacties te selecteren en te ondernemen, en leerlingen daarin zelf ook een rol te geven.

Formatief evalueren betreft de manier waarop je informatie over het leren verzamelt, interpreteert en gebruikt. Een toets is niet per se formatief of summatief: het gaat om de manier waarop je de toetsen gebruikt. De formatieve cyclus van feed-up, feedback en feedforward is ingebakken in het didactische proces, waarin leren, onderwijzen en toetsen samenkomen. Je betreft leerlingen bij hun leerproces en geeft hun zo een actieve rol bij het leren. Dat kan leiden tot meer intrinsieke motivatie en succesbeleving.